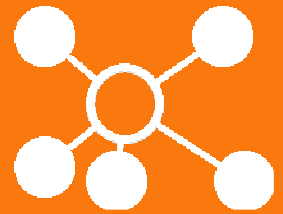

MEE

Sociale Netwerk Versterking

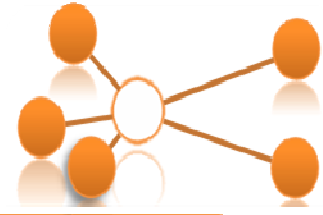
Samen Redzaam

Samenvatting van de werkwijze

Ontmoeten ~ Netwerkatlas ~ Meedenkbijeenkomst ~ Basisteam

MEE

Sociale Netwerk Versterking

Samen Redzaam

Inleiding

MEE Sociale Netwerk Versterking is veelvormig, en voortdurend komen er nieuwe toepassingen beschikbaar, die we samen met onze klanten en hun sociale netwerken al lerend ontwikkelen. We delen onze inzichten, kunde en ervaringen graag met MEE-netwerkpartners en andere maatschappelijke dienstverleners die deze aanpak willen toepassen. Deze aanpak is met gemeenschapsgeld tot stand gekomen en daarom hanteren wij de 'open source' benadering. Deze is succesvol als in dit professionele netwerk een kennisalliantie ontstaat die vooral waarde toevoegt voor onze klanten en opdrachtgevers.

Op deze werkmap rust een right to copy voor MEE-organisaties en copyright voor commercieel gebruik.

MEE Drenthe

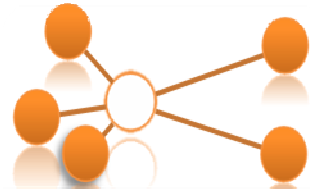
Centraal Bureau

Eemland 3 | 9405 KD Assen

Centraal telefoonnummer: 0592 303 999

E-mail: post@meedrenthe.nl

Website: www.meedrenthe.nl

MEE
Sociale Netwerk Versterking
Samen Redzaam

Voorwoord

Als je zelf altijd over alle gewone dingen in het leven hebt kunnen beslissen, besef je nauwelijks hoe het is om afhankelijk te zijn van anderen die vaak voor, en over jou beslissen. Met de werkwijze Sociale Netwerk Versterking bereiken we dat onze klanten met hun naasten zelf besluiten nemen, en plannen maken die passen bij hun concrete behoeften, persoonlijke wensen, ambities en levenswijze.

De participatiesamenleving is gebaseerd op samenredzaam zijn. 'Samen Redzaam', is dan ook de ondertitel van onze werkwijze Sociale Netwerk Versterking.

De kern van Sociale Netwerk Versterking, is dat mensen zich met hun hart en talenten voor elkaar inzetten -zoveel als zij dit willen en kunnen- om zo samen (meer) redzaam te zijn. MEE Drenthe werkt vanuit de werkwijze Sociale Netwerk Versterking, met het doel om burgers die zich in hun redzaamheid beperkt voelen, te ondersteunen bij het meer *mee* doen. Het startpunt is daarbij altijd de wens van onze klanten: de regie ligt bij hen.

Kiezen voor deze omslag in hun leven, zélf de regie weer nemen, is niet voor iedere klant vanzelfsprekend. Het versterken van het eigen sociale netwerk is hard werken. Er is moed en lef voor nodig, en het is een ontdekkingsreis naar nieuwe bronnen in de eigen leefomgeving. Het vraagt ook om het loslaten van (vaak aangeleerde) hulpeloosheid, en om het overwinnen van de verlegenheid om aan anderen te vragen mee te denken over een plan voor de toekomst. Maar als het mensen lukt om zich te verbinden en elkaar te versterken,

levert dit veel energie, zelfvertrouwen en een toegenomen redzaamheid op.

De werkwijze Sociale Netwerk Versterking kent een goed gevulde gereedschapskist met bewezen instrumenten. De uitvoering is ambachtelijk, voor onze klanten zelfverrijkend, en daarmee ook duurzaam van aard. Op grond van jarenlange ervaring in de maatschappelijke ondersteuning van mensen met een beperking, heeft MEE Drenthe een eigen receptuur samengesteld voor het versterken en benutten van het netwerk.

Deze visie en werkwijze is ook toepasbaar gebleken bij collectieve vraagstukken waarbij burgers middels de werkwijze Sociale Netwerk Versterking samen besluiten nemen, plannen maken en deze uitvoeren.

MEE Drenthe wenst alle cursisten veel leerplezier in de training toe, en vooral veel werkplezier bij het werken vanuit Sociale Netwerk Versterking!

Gebruikte termen

Klant staat voor een volwassene, jeugdige of gezin die met een kwestie zit, en hiervoor een oplossing wil vinden. Voor de leesbaarheid wordt steeds over hij/hem geschreven.

Sociaal kapitaal zijn de mensen in ieders leven die belangrijk zijn, mensen die je leven beïnvloeden, je verleden, heden en toekomst meeschrijven.

Familie betreft verwanten.

Sociaal netwerk betreft iedereen die op de één of andere manier is verbonden met de klant: familie, vrienden, kennissen, burens, collega's, enzovoort. Betrokken professionals rekenen we niet tot het sociaal netwerk.

Professional gebruiken we als verzamelnaam voor alle verschillende dienst- en hulpverleners.

Procesbegeleider is de professional die het werken vanuit Sociale Netwerk Versterking mogelijk maakt.

Steunfiguur is een persoon waarin de klant vertrouwen heeft en die het beste voor heeft met zowel de klant als met mensen in de directe omgeving van de klant. De klant, maar ook belangrijke anderen, kunnen een steunfiguur vragen met hem mee te denken in alle fases van Sociale Netwerk Versterking.

Samenvatting van de werkwijze

Professionele hulpverleners zijn altijd passanten. Ze zijn niet 24 uur per dag, levenslang en levensbreed in de directe omgeving van de klant aanwezig. Hierdoor bieden zij geen continuïteit. Familie en vrienden zijn vaak langduriger met elkaar verbonden en staan dicht bij de klant. De motieven en perspectieven van belangrijke personen uit het sociaal netwerk, verschillen doorgaans ook met die van de professional.

Basishouding

Binnen de werkwijze Sociale Netwerk Versterking verkennen en versterken klanten hun reeds aanwezige zelf- en samenredzaamheid.

Mensen zijn heel goed in staat om met hun sociale omgeving zélf besluiten te nemen, passende oplossingen te vinden en plannen te maken voor de kwesties in hun leven.

In de samenwerking met de klant beperkt de basishouding van de professional zich tot die van procesbegeleider. Iedere klant wordt vanuit deze basishouding tegemoet getreden.

Omdat Sociale Netwerk Versterking soms om een kanteling vraagt in de basishouding, attitude en verwachtingen van zowel de klant als de professional, spreken we niet van een methodiek, maar van een manier van werken.

De werkwijze

Sociale Netwerk Versterking kent vier fasen :

1. Ontmoeten
2. Netwerkatlas
3. Meedenkbijeenkomst
4. Basisteam

De klant verkent en werkt samen met zijn sociale netwerk. Samen met het netwerk neemt hij besluiten en maakt hij, zonder de aanwezigheid van professionals, een plan voor de toekomst. In het plan staat wie welke taken uitvoert. Een klein team, bestaande uit de klant, mensen uit het netwerk en eventuele professionals, volgt de uitvoering en borging van de plannen en stelt deze waar nodig bij.

1. Ontmoeten

Sociale Netwerk Versterking kent vijf kernwaarden:

1. Transparantie
2. Verantwoordelijkheid
3. SamenRedzaam
4. Mensgericht
5. Veiligheid

De aandacht van de professional is bij de eerste ontmoeting gericht op het contact met de klant en zijn aanwezige krachten. De hulpvraag is nog niet geformuleerd.

Ieder mens heeft een verhaal. Zónder pen, papier, dossier- of voorkennis luistert de procesbegeleider bij het eerste contact zo open mogelijk naar dit verhaal.

In ieders leven zijn er mensen die belangrijk zijn, mensen die je leven beïnvloeden, je verleden, heden en toekomst meeschrijven. Sommige van deze mensen zie je dagelijks, jaar in jaar uit, sommigen minder langdurig en minder frequent. Je hebt hierin je gezin en je familie, maar ook je burens, je voetbalcoach, je collega, de dominee, de winkeljuffrouw, ... Dit noemen wij ons sociale kapitaal.

Belangrijke mensen in het leven van de klant kunnen aan de hand van hun perspectieven het verhaal aanvullen en verrijken. Zij kennen de klant over het algemeen veel langer en op een andere manier dan de professional: Hij is slechts een passant.

Wanneer het verhaal direct bij het eerste contact wordt gereduceerd tot een 'hulpvraag', worden verantwoordelijkheid, creativiteit en eigenaarschap van de klant al bij voorbaat buitenspel gezet.

Een passend 'hulpaanbod' is snel door de professional gevonden en ingeregeld. Daarnaast herkennen veel klanten hun verhaal niet meer in een statig geformuleerde hulpvraag.

2. Netwerkatlas

De netwerkatlas kent vijf instrumenten:

1. De basisposter
2. De familiekaart
3. De relatiekaart
De digitale relatiekaart
4. Het contactschema
5. De gebeurteniskaart

De netwerkatlas bevat praktische instrumenten waarmee de klant, samen met steunfiguren, zijn verhaal en kwesties kan verhelderen. Hij kan met behulp van de instrumenten zijn vragen en sociaal kapitaal verder verkennen. Dit als voorbereiding op de meedenkbijeenkomst, waarin aan een ruimere kring binnen het netwerk wordt gevraagd mee te denken over een plan voor de toekomst.

Het maken van de netwerkatlas heeft als effect dat de klant en diens omgeving echt eigenaar zijn en blijven van de wensen en vragen die centraal staan.

Bij het samen maken van de netwerkatlas blijkt ook het proces al tot netwerkversterking te leiden: klanten visualiseren hun netwerk en levensgebeurtenissen op eigen wijze op grote posters en komen letterlijk in beweging. Deelnemers vinden het soms confronterend, maar dikwijls ook leuk om dit te doen. Het samen doelgericht actief zijn, versterkt onderlinge relaties en banden.

3. Meedenkbijeenkomst

De meedenkbijeenkomst kent over het algemeen de volgende stappen:

- Opening en welkom
- Voorstellen en verwachtingen
- Vragen voor het plan
- Informatieronde
- Privétijd
- Presentatie van het plan
- Samenstellen basisteam

Opening en welkom:

Gezinsleden, familieleden, vrienden, collega's, burens en andere belangrijke mensen worden door de klant uitgenodigd op de meedenkbijeenkomst om mee te denken over een plan voor de toekomst. Ook kinderen doen mee.

Bij het werken vanuit Sociale Netwerk Versterking wordt in principe altijd een meedenkbijeenkomst georganiseerd aangezien de werkwijze een besluitvormingsmodel voor de klant is.

Vragen voor het plan:

In de meedenkbijeenkomst staan de vragen van de klant centraal, waarvoor besluiten, oplossingen en plannen worden gemaakt. De vragen heeft de klant al van tevoren opgesteld met behulp van de basisposter.

Tijdens de meedenkbijeenkomst denkt iedereen mee over een plan voor de toekomst. Het ervaren van gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap is cruciaal bij de uitvoering en duurzaamheid van het plan.

Informatieronde:

Om een plan succesvol te laten zijn, kan bepaalde informatie voor het uitwerken van het plan noodzakelijk zijn. Denk hierbij aan onderwerpen als: de mogelijkheden van professionele ondersteuning of extra uitleg over een beperking. De deelnemers kunnen aan de klant en de professionals vragen stellen.

Het kan voorkomen dat bijvoorbeeld een curator of Bureau Jeugdzorg bepaalde randvoorwaarden stelt aan de inhoud van het plan, de zogenaamde piketpaaltjes. Binnen de piketpaaltjes kan de klant met behulp van zijn omgeving zijn eigen plan vorm geven.

Privétijd:

De klant neemt met zijn omgeving de besluiten in de privétijd; de procesbegeleider en eventuele professionals zijn niet bij deze besluitvorming aanwezig. De afspraken die worden gemaakt, worden genoteerd en vormen het plan voor de toekomst.

Presentatie van het plan:

De procesbegeleider sluit weer aan als de klant klaar is om het plan te presenteren. De procesbegeleider oordeelt niet inhoudelijk over het plan; ieder plan is goed. Wel kan de procesbegeleider helpen het plan te concretiseren door vragen te stellen.

Alleen wanneer vooraf piketpaaltjes zijn geformuleerd vanuit een verplicht kader, wordt het plan ter goedkeuring aan de betreffende professionals gepresenteerd.

Samenstellen basisteam:

In de meedenkbijeenkomst stellen klant en deelnemers een basisteam samen. De personen in dit team bewaken de voortgang van het plan, en stellen waar nodig plannen bij. Na de presentatie van het plan wordt een datum gepland voor de eerste bijeenkomst van het basisteam.

4. Basisteam

Het basisteam kent twee functies:

1. Het plan borgen en eventueel bijstellen
2. De samenwerking borgen en afstemmen

Het plan:

Personen en hun situatie zijn veranderlijk. Dit geldt voor zowel de klant als voor de mensen uit zijn netwerk. Vragen kunnen veranderen of er kunnen nieuwe zorgen bij komen. Sommige afspraken binnen een plan zijn op een bepaald moment niet meer nodig of passend.

Het basisteam bespreekt de voortgang van het gemaakte plan met elkaar. Het succes en de duurzaamheid van het plan wordt ervaren als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Wat gaat al goed en wat heeft nog aandacht nodig? Het basisteam kan het gemaakte plan eventueel bijstellen.

De samenwerking:

Het basisteam zorgt ervoor dat de samenwerking tussen klant, netwerkleden en eventuele professionals optimaal verloopt: wie doet wat, waar, wanneer en hoe? Zo kan worden voorkomen dat er voor sommige delen van het plan geen

verantwoordelijkheid wordt gedragen of niemand zich eigenaar voelt.

De procesbegeleider neemt niet vanzelfsprekend deel aan het basisteam. Wel biedt hij aan om bij de eerste bijeenkomsten aanwezig te zijn om de klant te faciliteren bij het behouden van de eigen regie.

Vierdaagse basistraining MEE

De basistraining Sociale Netwerk Versterking kent vier trainingdagen:

- Dag 1: Ontmoeten
- Dag 2: Netwerkatlas
- Dag 3: Meedenkbijeenkomst
- Dag 4: Basisteam

De trainingdagen lopen parallel aan de fasen van de werkwijze. Binnen en buiten de training maken deelnemers direct de vertaalslag van de basisvisie naar de eigen praktijk: leren door doen, ervaren en delen.

De trainer reikt tools en instrumenten aan en laat de deelnemers ook hun reeds aanwezige kennis, ervaring en instrumenten met elkaar delen.

De focus ligt tijdens de training op de open dialoog met elkaar vanuit het perspectief van de klant en zijn/haar sociaal netwerk.

Hoe zien professionals zelf hun eigen rol als zij deze bekijken vanuit het perspectief van de klant en de omgeving?

Sociale Netwerk Versterking

Het proces in vier fasen

Bronvermelding

- Leermap Vierdaagse Basistraining, MEE Sociale Netwerk Versterking, MEE Plus Groep, 2013
- Daarom Sociale Netwerkstrategieën, MEE Plus Groep, 2012